

ΟΟΣΑ, Αξιοποίηση δεδομένων αναφορικά με την
κλιματική αλλαγή με στόχο την επίτευξη δίκαιης
μετάβασης, COP27 OECD Virtual Pavilion

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Υπουργείο Τουρισμού

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ | ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Αξιοποίηση δεδομένων αναφορικά με την κλιματική αλλαγή με στόχο την επίτευξη δίκαιης μετάβασης/ Unlocking climate change data for a just transition

Πότε

17 Νοεμβρίου 2022

Φορέας υλοποίησης

ΟΟΣΑ

Πού

Διαδικτυακά, μέρος του COP27 OECD Virtual Pavilion

Σκοπός εκδήλωσης

Παρουσίαση των βασικών προκλήσεων που σχετίζονται με την επιλογή, συλλογή και αξιοποίηση δεδομένων για την ανάπτυξη τεκμηριωμένων προτάσεων και πολιτικών με στόχο την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την επίτευξη δίκαιης κοινωνικά περιβαλλοντικής μετάβασης.

Βασικές ενότητες

Παρουσιάσεις των συμμετεχόντων

Ποιοι συμμετείχαν

Εκπρόσωποι φορέων του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα καθώς και της κοινωνίας των πολιτών

Γενικότερο πλαίσιο

Διαχείριση και αξιοποίηση δεδομένων, δράσεις και πολιτικές για την κλιματική αλλαγή, δίκαιη κοινωνικά μετάβαση

Βασικά συμπεράσματα

Η συλλογή και διαχείριση δεδομένων αποτελεί μία πολύπλοκη διαδικασία η οποία συνδέεται με πολυάριθμες προκλήσεις.

link

<https://www.oecd-events.org/cop27/session/ea64c1ef-f54a-ed11-819a-000d3a45c4a7>

Εισαγωγή

Η συνεδρία η οποία διοργανώθηκε από την Σύμπραξη για αξιοποίηση της Στατιστικής για την Ανάπτυξη τον 21ο αιώνα (Partnership in Statistics for Development in the 21st century-PARIS21)¹, είχε ως στόχο την εξέταση της αξιοποίησης της πληθώρας των διαθέσιμων δεδομένων αναφορικά με την κλιματική αλλαγή από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς με στόχο την ανάληψη κοινωνικά δίκαιης κλιματικής δράσης και την υπέρβαση προκλήσεων που ανακύπτουν. Η έγκαιρη συλλογή ακριβών και συνεκτικών δεδομένων σε εθνικό επίπεδο είναι απαραίτητη για τη σε βάθος κατανόηση των περίπλοκων διασυνδέσεων των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών διαστάσεων της κλιματικής αλλαγής.

Στη συνεδρία συμμετείχαν οι:

- Elisa Narminio, πολιτική αναλύτρια του ΟΟΣΑ και συντονίστρια της συνεδρίας
- Kamil Salazar, Εθνικό Γραφείο Κλιματικής Αλλαγής, Μπελίζ
- Jean-Noe Landry, Centre for Open Data Enterprise (CODE)
- Ginette Walls, ερευνήτρια του Ινστιτούτου Παγκόσμιων Πόρων (World Resources Institute-WRI)
- Helen Finley, εκπρόσωπος της ΜΚΟ CDP
- Alexandre Nevsky Rodrigues, εκπρόσωπος του Υπουργείου Γεωργίας και Περιβάλλοντος του Cabo Verde

Συνοπτική παρουσίαση των παρεμβάσεων

Τον κύκλο των παρεμβάσεων ξεκίνησε η **Elisa Narminio**, πολιτική αναλύτρια του ΟΟΣΑ και συντονίστρια της συνεδρίας η οποία υπογράμμισε πως οι σημαντικότερες προκλήσεις αναφορικά με τα δεδομένα είναι οι ακόλουθες:

-
- *Ο προσδιορισμός των δεδομένων εκείνων που αφορούν την κλιματική αλλαγή (ποια δεδομένα πρέπει να συμπεριληφθεί στην εν λόγω κατηγορία και ποια όχι).*
 - *Τα δεδομένα είναι διασκορπισμένα σε ένα μεγάλο φάσμα διαφορετικών ιδιωτικών και δημόσιων δρώντων (Υπουργεία, ΜΚΟ, κοινωνία των πολιτών, κρατικοί οργανισμοί κ.α.). Αυτοί σχηματίζουν ένα οικοσύστημα εντός του οποίου είναι απαραίτητη, αν και ιδιαίτερα δύσκολη, η ανάπτυξη δεσμών μεταξύ των διαφορετικών δρώντων.*
 - *Κατά τη συλλογή και αξιοποίηση δεδομένων εγείρονται προβλήματα συντονισμού, διακυβέρνησης, αλλά και ποιότητας των ίδιων των δεδομένων.*
 - *Βασική στόχευση πρέπει να είναι πάντα η αξιοποίησή τους για την επίτευξη δίκαιης μετάβασης.*
-

¹ Η Σύμπραξη PARIS21 έχει αναπτύξει ένα οικοσύστημα το οποίο παρέχει τη δυνατότητα μετασχηματισμού των δομών συντονισμού και διασφάλισης συνεκτικών δεδομένων σε εθνικό επίπεδο. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.paris21.org/>

Εν συνεχεία, το λόγο έλαβε η Kamil Salazar, η οποία παρουσίασε τις βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει το Beliz στο εν λόγω ζήτημα, ειδικά σε περιπτώσεις ακραίων καιρικών φαινομένων:

- Η έλλειψη συντονισμού μεταξύ των πολυάριθμων αρμόδιων φορέων.
- Η έλλειψη ενός συνεκτικού νομοθετικού και ρυθμιστικού πλαισίου που να διευκολύνει την ανταλλαγή δεδομένων τόσο μεταξύ φορέων του δημοσίου όσο και μεταξύ φορέων του δημοσίου και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων ή φορέων του ιδιωτικού τομέα.
- Η μεγάλη πολυπλοκότητα των διαθέσιμων δεδομένων και οι δυσκολίες που αυτή προκαλεί σε επίπεδο ερμηνείας και ανάλυσης.
- Η έλλειψη τεχνικών δεξιοτήτων σε φορείς του δημοσίου τομέα. Ελάχιστοι υπάλληλοι διαθέτουν τις τεχνικές γνώσεις για την επεξεργασία των δεδομένων και συνήθως οι λίγοι υπάλληλοι που διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις δεν είναι σε θέση να επεξεργαστούν το μεγάλο όγκο των διαθέσιμων δεδομένων.
- Η μη έγκαιρη αξιοποίηση των διαθέσιμων δεδομένων σχετικά με την κλιματική αλλαγή ειδικά στην περίπτωση ακραίων καιρικών φαινομένων, τα καθιστά. Ως τη στιγμή της πλήρους επεξεργασίας και δημοσιοποίησής τους είναι ήδη διαθέσιμα νέα πιο πρόσφατα δεδομένα.
- Η έλλειψη τυποποιημένων εργαλείων ανταλλαγής και διάθεσης δεδομένων καθώς και ο μη υποχρεωτικός χαρακτήρας της ανταλλαγής ειδικά μεταξύ φορέων του δημοσίου δυσχεραίνει και καθυστερεί περαιτέρω την αξιοποίησή τους.

Κατά τη παρέμβασή του ο **Jean-Noe Landry** από το Centre for Open Data Enterprise (CODE), υποστήριξε πως έμφαση πρέπει να δοθεί στην αξιοποίηση των λεγόμενων **data stewards**², βασική αρμοδιότητα των οποίων είναι η διαχείριση και αξιοποίηση δεδομένων, και την ανάγκη να αναλάβουν το ρόλο του **διαπραγματευτή** ειδικά στις περιπτώσεις των ακραίων καιρικών φαινομένων, όπου δεξιότητες όπως η διαχείριση και επίλυση συγκρούσεων και η μεσολάβηση είναι κρίσιμες.

Επιπροσθέτως, η αποτελεσματική και υπεύθυνη data stewardship είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη συνεργασιών με ενδιαφερόμενους φορείς που σε πολλές περιπτώσεις έχουν αντικρουόμενα συμφέροντα. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να αποδοθεί στη σε βάθος κατανόηση του γενικότερου πλαισίου εντός του οποίου δραστηριοποιούνται αυτοί (δίκτυα, τοπικές αρχές) καθώς και τους σκοπούς, τις τεχνικές τους δυνατότητες, τον χρονικό ορίζοντα εντός του οποίου δρουν, τους διαθέσιμους πόρους, διαδικασίες λήψης αποφάσεων, τη λειτουργική δομή τους κ.α. Υπογράμμισε πως στον ακαδημαϊκό τομέα καταβάλλονται μεγάλες προσπάθειες ώστε τα δεδομένα να είναι ανοικτά και διαθέσιμα σε όλους και ειδικά στις τοπικές κοινότητες και κρίνεται ως ιδιαίτερα σημαντική η δυνατότητα χρήσης και αξιοποίησής του, όχι μόνο εντός

² Πρόκειται για τον βασικό υπεύθυνο σε ένα έργο διαχείρισης δεδομένων. Βασικές αρμοδιότητές του αποτελούν η διατήρηση του ελέγχου των δεδομένων κατά τη διαχείρισή τους και η υλοποίηση όλων των καθημερινών εργασιών. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο:
<https://www.experian.co.uk/business/glossary/data-steward/>

ενός πλαισίου διαμόρφωσης αφαιρετικών και θεωρητικών μοντέλων αλλά και σε πρακτικό επίπεδο από τις τοπικές κοινότητες.

Η **Helen Finley**, εκπρόσωπος της ΜΚΟ CDP³ παρουσίασε το έργο της οργάνωσης η οποία έχει αναπτύξει ένα σύστημα δημοσιότητας δεδομένων και στηρίζει εταιρείες, πόλεις, κράτη και περιφέρειες στην προσπάθειά τους να μετρήσουν και να διαχειριστούν τους κινδύνους και τις ευκαιρίες στον τομέα της κλιματικής αλλαγής, της ασφάλειας των υδατικών πόρων και της αποψίλωσης. Επιπροσθέτως, συγκεντρώνει και διαθέτει δεδομένα μέσω της χρήσης ερωτηματολογίων το οποίο συμπληρώνεται από αρμόδιους φορείς (π.χ. εταιρείες) και στο οποίο αποτυπώνεται το έργο που υλοποιούν. Τα εν λόγω δεδομένα αξιοποιούνται κατά την έκδοση εκθέσεων⁴.

Το έργο της εν λόγω οργάνωσης καταδεικνύει τη μεγάλη σημασία που έχει η **ανοικτή διάθεση των δεδομένων** για την εγκαθίδρυση διαφάνειας, την ανάπτυξη κοινών σημείων συγκριτικής αναφοράς για την κλιματική δράση και τη διάδοση καλών πρακτικών στον πυρήνα των οποίων εντοπίζεται η συμμετοχικότητα. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της πόλης του Σικάγο που κατά την ανάπτυξη του σχεδίου του για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής διεξήγαγε έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου στην οποία συμμετείχαν περισσότεροι από 2000 κάτοικοι. Οι κάτοικοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις σχετικά με τις δράσεις που πρέπει να αναληφθούν και τους στόχους που πρέπει να τεθούν. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων έμφαση πρέπει να δοθεί στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα και στην πρόσβαση σε φτηνές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Κατά την παρουσίασή της η **Ginette Walls**, ερευνήτρια του Ινστιτούτου Παγκόσμιων Πόρων (World Resources Institute-WRI)⁵, μίλησε αναφορικά με ζητήματα που αφορούν την ποιότητα και τη χρησιμότητα των δεδομένων. Πιο συγκεκριμένα επεσήμανε πως κατά την τελευταία περίοδο παρατηρείται στροφή από τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων που αφορούν την οικονομική δραστηριότητα σε **κοινωνικά δεδομένα** με ιδιαίτερη έμφαση στο ζήτημα της **απασχόλησης**, αλλά και της **πρόσβασης σε υπηρεσίες**. Τέτοιου είδους δεδομένα αφορούν το μέγεθος κοινοτήτων που επηρεάζονται από τις δράσεις για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, το ποσοστό απασχόλησης σε κάθε τομέα, την άμεση και έμμεση εμπλοκή με τον τομέα της ενέργειας, κοινωνικές επιπτώσεις από τη μετάβαση από μία οικονομία ορυκτών καυσίμων. Με αυτό τον τρόπο είναι δυνατός ο εντοπισμός των ομάδων εκείνων που θα χρειαστούν στήριξη, η λήψη δράσεων για την μείωση των επιπτώσεων σε κοινότητες που είναι ήδη περιθωριοποιημένες, τη διασφάλιση πως τα οφέλη της μετάβασης κατανέμονται δίκαια. Παράλληλα, εξαιρετικά σημαντική κρίνεται η συλλογή δεδομένων αναφορικά με την ποιότητα των θέσεων εργασίας (ύψος των απολαβών, επιπρόσθετες παροχές, εργασιακή ασφάλεια, δυνατότητα καριέρας).

Συνοπτική παρέμβαση πραγματοποίησε και ο Alexandre Nevsky Rodrigues, εκπρόσωπος του Υπουργείου Γεωργίας και Περιβάλλοντος του Cabo Verde ο οποίος τόνισε πως μικρές χώρες αντιμετωπίζουν μία σειρά από επιπρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με τον εξαιρετικά ευάλωτο χαρακτήρα τους, τη μικρή τους προσαρμοστική ικανότητα, αλλά και την μεγάλη εξάρτησή τους από τομείς επιβαρυντικούς για το περιβάλλον (αλιεία και τουρισμός).

³ Περισσότερες πληροφορίες για την CDP είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://data.cdp.net/>

⁴ Πρόσφατα εκδόθηκε έκθεση με θέμα «Οι άνθρωποι στον πυρήνα της κλιματικής δράσης» η οποία είναι διαθέσιμη στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://cdn.cdp.net/cdp-production/cms/reports/documents/000/006/567/original/CDP_Cities_Protecting_People_and_the_Planet.pdf?1665068434

⁵ Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.wri.org/just-transitions>

Μετά από την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων ζητήθηκε από όλους τους συμμετέχοντες να αναφερθούν στις **τρεις βασικές προτεραιότητες που πρέπει να τεθούν**. Οι βασικές απαντήσεις που δόθηκαν ήταν οι ακόλουθες:

-
- *Η προτεραιοποίηση της αντιμετώπισης των κοινωνικών επιδράσεων της κλιματικής αλλαγής και της μετάβασης σε ένα νέο μοντέλο παραγωγής ενέργειας (δίκαιη μετάβαση) ειδικά όσον αφορά τις πληττόμενες κοινότητες.*
 - *Συνεχής διαβούλευση και διάλογος με τις τοπικές κοινότητες και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.*
 - *Δημιουργία συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης των δράσεων που έχουν αναληφθεί. Με αυτόν τον τρόπο η κοινωνία των πολιτών θα είναι σε θέση να επιρρίπτει ευθύνες στους υπευθύνους.*
 - *Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών τομέων.*
 - *Μείωση των δυσκολιών και του κόστους διαμοιρασμού και διάχυσης της πληροφορίας και των δεδομένων.*
 - *Ενίσχυση των υπαρχουσών βάσεων δεδομένων.*
 - *Συλλογή δεδομένων απευθείας από τις ενάλωτες κοινότητες.*
 - *Ενίσχυση της διακυβέρνησης σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.*
-

Τελικές σκέψεις και συμπεράσματα

Οι φορείς που συλλέγουν, επεξεργάζονται και αξιοποιούν δεδομένα αναφορικά με την κλιματική αλλαγή και τις προσπάθειες για την επίτευξη δίκαιης μετάβασης βρίσκονται αντιμέτωποι με πολλαπλές προκλήσεις που σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με την επιλογή και τη διαχείριση των κατάλληλων δεδομένων, με ζητήματα ανοικτής διάθεσής αλλά και έγκαιρης αξιοποίησής τους, με ρυθμιστικά και νομοθετικά ζητήματα κ.α.